

Pályázat címe: *Magyar zenekultúra és zeneszerzés a 20. században*

OTKA-azonosító: 73434

Témavezető: Tallián Tibor

Futamidó: 2008. IV. 1.–2012. VI. 30.

Részletes szakmai záró beszámoló

1. Az MTA Zenetudományi Intézet magyar zenetörténeti munkássága a pályázati időszakban

A pályázat témavezetője az 1990-es évek második felétől a pályázati időszak végéig igazgatóként irányította az MTA Zenetudományi Intézetet, azon belül különösen a magyar zenetörténeti kutatómunkát. A sajnálatosan elhanyagolt 19. századi magyar zenetörténeti kutatás újra-alapozására 1998-ban megindította Erkel Ferenc operáinak kritikai kiadását, és bő egy évtized lefolyása alatt publikálta a magyar nemzeti opera alapítójának első három remekművét. Ugyanebben az időszakban az Intézet zenetörténeti osztály nagy előrelépést tett a Magyarország Zenetörténete 18. századi kötetének kidolgozásában. E párhuzamosan futó nagy vállalkozások számottevő kutatói energiákat kötöttek le, s ha a 20. századi kutatás folytatódott is, csak az OTKA-támogatás elnyerése tette ismét lehetővé, hogy visszanyerje korábbi intenzitását. A pályázat ismét a figyelem középpontjába állította a Zenetudományi Intézet újkori kutatócsoportjának évtizedek óta – és várhatóan még sok éven át – egyik fő feladatát a *Magyarország Zenetörténete* sorozat 5. kötetének elkészítését.

Új fejezet megnyitását a 20. századi magyar zenetörténet tematikájában parancsolóan szükségessé tette maga a tárgy, ugyanakkor szerencsés módon lehetségessé tette a generációváltás a kutatógárdában. Téma szempontjából két nyilvánvaló ok írta elő az újra-alapzást. Az egyik kronológiai és történeti: a 20. század lezárult, ezzel történelmi korszakká tárgyiasult, s a legfontosabb zenetörténeti folyamat, a zeneszerzés terén a század második felének-utolsó harmadának protagonistái immár teljes – ha nem is befejezett – életművet mondhatnak magukénak. Másrésről döntően átalakította a 20. századi zenetörténet vizsgálatának körülményeit és feltételeit az 1990-es politikai és gazdasági rendszerváltás. A fentebb említett másirányú lekötöttségek, illetve a kutatók irányváltása vagy a pálya megszakadása következtében a magyar zenetudomány nem tudta teljes mértékben kihasználni az újonnan megnyíló kutatási lehetőségeket (például a korábban zártnak minősülő levéltárak megnyitását). Így történhetett, hogy az 1945 utáni magyarországi zenepolitika-történet újonnan hozzáférhetővé vált forrásait könyv formában elsőként amerikai kutató publikálta (Danielle Fosler-Lucier, *Bartók's Legacy in Cold War Culture*, 2007). Szerencsére a 1990-es évek végétől kezdve a magyar zenetudomány fiatal nemzedékének ígéretes képviselői is megújult érdeklődéssel fordultak a magyar zeneszerzés és zenekultúra 1945 utáni története felé. Alkalmazotti vagy megbízotti közreműködésük biztosítása a most lezáruló OTKA-pályázat egyik bevallott célja volt.

A témavezető jó lelkiismerettel jelentheti ki, hogy e célkitűzést a várakozásokon felüli siker koronázta, amit az is jelez, hogy a pályázat egyik résztvevője és az általa irányított kutatócsoport a 2008–2012 között elért eredményekre alapozva a 20. századi magyar zenetörténeti kutatásokat 2012 júliusától öt éven át az MTA Lendület-program támogatásával folytathatja. Egy másik, a kutatásba megbízottként bevont munkatárs pedig a nagyrészt a pályázat keretében eddig elért eredményeire hivatkozva jelen évtől Bolyai-ösztöndíjjal folytathatja 20. századi magyar zenetörténeti vizsgálódását. A pályázatba hosszabb-rövidebb ideig bevont, vagy a tárgyhoz kapcsolódó témakörben más forrásból foglalkoztatott kutatók közül a futamidő alatt öten szereztek tudományos, illetve azzal egyenrangú művészeti doktori

fokozatot. A pályázati időszakban az MTA által kiírt három éves fiatal kutatói alkalmazások keretében négy munkatárs járult hozzá a 20. századi zenetörténeti – tágabban az egész újkori magyar zenetörténeti – kutatások eredményességének fokozásához. A kutatás alkalmi kiterjesztését a magyar zenetörténet korábbi évszázadaira több szempont, illetve tényező is indokolta. Az újkori magyar zenetörténet feldolgozását a Zenetudományi Intézetben maroknyi munkatárs végzi, ezért különösen a fiatalok számára döntő jelentőséggel bír, hogy a munkába a magyar témák viszonylag széles frontján kapcsolódjanak be. Másrészt a történeti szemlélet alapigazsága, hogy a múlt tovább él a jelenben. Esetünkben abban az értelemben is, hogy a 20. század zenetörténeti eszméi, tendenciái és kultúrája nem érthetők meg és nem kutathatók legalább a 19. század ismerete nélkül. De a művészet történetében a múlt nemcsak mint hagyomány, hanem mint a jelenbeli gyakorlat része is él és virul – a 20. század opera- és hangversenyrepertoárját tudvalevőleg túlnyomólag 18–19. századi művek teszik ki. Tehát az, hogy mi történt a régi szerzőkkel és műveikkel a 20. században – úgynevezett recepciójuk –, a 20. század zenetörténetének is integráns részét alkotja. Pályázatunk egyik kimagasló eredménye, hogy a 2010. évi Erkel-bicentenárium kapcsán ennek segítségével hozzájárulhattunk az Erkel-operák 20. századi továbbélésének szisztematikus feltárásához és gyakorlati kritikájához is azzal, hogy lehetővé tettük két, 1930–1950 között átdolgozott mű eredeti alakjának rekonstruálását. A tudomány eredményességét manapság egyre fokozódó mértékben a közvetlen társadalmi hasznosulás kritériumai szerint mérik. Történeti kutatások esetében ilyesmit a legritkább esetben lehet közvetlenül kimutatni. Ilyen ritka eset következett el az *ős-Hunyadi László és ős-Bánk bán* értékeinek demonstrációjával a legszélesebb nyilvánosság előtt. Az OTKA segítsége nélkül a 21. század első évtizedében nem tehetjük volna jóvá a merényletet, melyet jószándékú adeptusok Erkel művészete és az autentikus nemzeti zenei hagyomány ellen a 20. század közepén elkövettek. Az Erkel-bicentenárium alkalmából a Zenetudományi Intézetben megrendezett nagyszabású konferenciának (*Opera és nemzet*) számos, a 20. század zenetörténete szempontjából is hasznos új ismeretet köszönhetünk; a témavezető szerkesztésében hamarosan megjelenő *Kongressbericht* harminchárom cikkének közel fele 1900 utáni témát taglal. A pályázati időszak az Erkel konferencián kívül is örömdetes gazdag volt nemzetközi eseményekben, melyek elősegítették a magyar zenetörténeti kutatás újra-pozícionálását a nemzetközi szakmai nyilvánosságban. 2009-ben Joseph Haydn halálának, 2011-ben Liszt Ferenc születésének 200. évfordulójáról emlékeztünk meg nemzetközi konferenciával. Mindhárom évfordulón nagyszabású kiállítással is jelentkezett az Intézet Zenetörténeti Múzeuma. Ezek közül az első kettőt (Haydn, Erkel) a pályázat témavezetője rendezte. Párhuzamosan folytatta magyar operatörténeti vizsgálatait is, amelyek középpontjában 19. századi témák állottak, s melyek eredményeként 2011-ben elkészült és benyújtásra került az MTA doktori cím elnyerését célzó disszertáció.

2. Magyar zenetörténet 5. kötet (20. század) előkészítő munkálatai

A témavezetőre és a pályázatban eredetileg közreműködőként jelölt másik senior kutatóra háruló pályázaton kívüli kötelezettségek is hozzájárultak a kutatási célpontok menet közbeni módosításához. Ám a korrekciót az az alapos történeti és tematikus elemzés is indokolta, melynek történészi képzettséggel is rendelkező megbízottunk a pályázati ciklus elején a Magyar Zenetörténet 5. kötetének több mint két évtizeddel korábban a témavezető által készített tervezetét alávetette. Ez a körültekintő és tartalmas, a dolog természetéből fakadóan nem publikus értékelés, amely újszerű koncepciót képvisel a 20. századdal foglalkozó magyar zenetörténet gondolkodásban, világossá tette, hogy a pályázat indulásakor tervbe vett mintafejezetek többségének megírásához újabb alapkutatások elvégzése nélkül nem lehet hozzákezdeni. Ezekbe célszerű volt a holnapután kutatónemzedékét bevonni: az érettebb korosztályhoz tartozó fiatalok mellett – részben irányításukkal – megbízással és hallgatói

foglalkoztatás keretében jónéhány egyetemi hallgató is bekapcsolódott a munkába. Az alábbi listák meggyőzően dokumentálják, mily széles körben sikerült forrásfeltárások révén gyarapítani a 20. század zenetörténeti források gyűjteményét:

- Zenekritika-történeti gyűjtések. Egy reprezentatív budapesti hangverseny-lista alapján az 1900 és 1920 között magyarországi napilapokban – *Magyarország, Egyetértés, Népszava, Budapesti Hírlap, Pesti Hírlap, Pester Lloyd* – a kortárs magyar zenéről, bemutatókról megjelent zenekritikák gyűjtése kezdődött, majd ezek tartalmi szempontok szerint, a zenekritika-írási gyakorlat nézőpontjából érdemlegesnek tűnő megfogalmazásokra koncentrálnak Excel-táblákba kerültek. Szintén a 20. századi magyar zenekritika-történeti kutatásokhoz kapcsolódóan – könyvtári katalógusokra és az internetre támaszkodva – adatgyűjtés indult az 1900 és 1940 között működő napi- és hetilapokkal, illetve folyóiratokkal kapcsolatos szakirodalomról, és bibliográfia készült, amely az e sajtóóránokról szóló történeti munkákat tartalmazza. Digitális felvételek készültek Kroó György az *Élet és Irodalom* hasábjain megjelent kortárs zenei kritikáiról, illetve Kárpáti János hangverseny-kritikáiról (1969-1989). Breuer János zenekritikáinak gyűjteményét (1961-2001) a szerző adta át, és Excel-táblákba rendezve kerültek feldolgozásra.
- A zeneélet dokumentumainak feldolgozása, Budapesti Hangversenyek Adatbázisa. Az MTA Magyar Zenetörténeti Osztályának gyűjteményében meglévő Országos Filharmónia műsorfüzetek katalóguscéduláinak hiányai – az 1968-as év összes hangversenye került pótlásra. Megkezdődött a Budapesti Hangversenykatalógus internetes adatbázisának kialakítása, az 1900 és 1945 közötti időszak Excel-táblákban lévő adatainak korrigálásával, egységesítésével és az adatok betöltésével, állandó ellenőrzésével. A korrigálás-egységesítés első fázisát követően elkezdett működni az internetes adatbázis, amely azonban további korrigálást igényelt. Munkakópiájának bemutatására 2012 novemberében rendezendő 20. századi magyar zenetörténeti ülészakon kerül sor. A bővítés érdekében az adatbázis az 1945, 1947 és az 1968-1969-es évek adataival bővült. A rendszerváltás utáni budapesti hangversenyélet dokumentálása céljából digitális másolatok készültek a Koncert Kalendárium 1987 és 2008 között megjelent példányairól.
- Magyar zenetudomány-történet. Létrejött a magyar zenetudomány bibliográfiája (1900-1950). Ennek részeként feldolgozásra került a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Könyvtárának szakkatalógusa, illetve internetes katalógusát. E gyűjtést az Országos Széchényi Könyvtár, az MTA BTK Zenetudományi Intézet Zenetudományi Szakkönyvtár katalógusai, illetve az interneten elérhető MOKKA katalógus alapján bővült. A gyűjtés tovább gazdagodott különféle kulturális folyóiratok adataival (Katholikus kántor, Budapesti Szemle, Napkelet, Nyugat, Athenaeum, Erdélyi tudományos füzetek, Magyar Könyvszemle, Katolikus Szemle, Fővárosi Könyvtár Évkönyvel, Corvina, Sorsunk, Magyarságtudomány, Népművelés, A Cél, Hittel, Magyar Szemle, Irodalomtörténeti közlemények, Szép Szó, Huszadik Század, Láthatár, Pásztortűz, Soproni Szemle). Összegyűjtésre kerültek és a bibliográfiát bővítették Bartha Dénes, Bartók Béla, Farkas Ferenc, Járdányi Pál, Kodály Zoltán, Lajtha László és Szabolcsi Bence nagyrészt modern kiadásban is hozzáférhető, de először 1900 és 1950 között megjelent írásai-tanulmányai. A feltárt adatok rendszerezésével és korrigálásával párhuzamosan összegző tanulmány készült Lendvai Ernő Bartók-elemzéseinek kontextusáról és a bibliográfiai gyűjtés módszertanáról, illetve a gyűjtés közben szerzett tapasztalatokról. Tudományos igényű recenziók készültek a Bartha Dénes-émlékkönyvről, Ligeti György írásairól, Kroó György zenekritikáiról.

- Külföldön tevékenykedő magyar muzsikussal kapcsolatos kutatások. Internetes és könyvtári forrásokra támaszkodva 21 külföldön tevékenykedett magyar muzsikusról – Anhalt István, Dániel Ernő, Doráti Antal, Fricsay Ferenc, Frid Géza, Gombosi Ottó, Josef Maria Horváth (= Horváth József), Kilényi Eduárd, Losonczy Andor, Paul Henry Lang (= Láng Pál), Lendvai Ervin, Ormándy Jenő, Pártos Ödön, Reiner Frigyes, Seiber Mátyás, Serly Tibor, Solti György, Székely Zoltán, Telmányi Emil, Végh Sándor, John S. Weissmann (Weissmann János) – készült dokumentáció, amely tartalmazza a nevükhöz kapcsolható, megbízható internetcímekeket, munkásságukról megjelent könyveket, interjú-, illetve emlékezés-köteteket, más kiadványokat. Magyarországi adatokkal gyarapították a német anyanyelvű magyarországi zenészek 18–20. századi közép-európai migrációját nyomon követő nemzetközi számítógépes adatbázist. A pályázat szenior kutatójának közreadásában megjelent Veress Sándor kórusműveinek két kötete.
- Hagyatékok, átadott dokumentumok feldolgozása. Lezárult Huzella Elek hagyatékának feldolgozása, valamint Breuer János zenekritikái adatainak számítógépen történő rögzítése.
- Könnyű- és szórakoztató zenei kutatások. Áttekintésre és a felhasználhatóság szempontjából értékelésre került Maróthy János az MTA BTK Zenetudományi Intézetében található hagyatéka, amely jelentős könnyűzenei gyűjtéseket tartalmaz. Fejezetterv készült a Magyarország Zenetörténete 20. századi kötete 1945 utáni könnyűzenei fejezeteihez, amely kijelölte a legfontosabb tematikákat, meghatározta a szükséges vizsgálódások körét (zene és politika, zene és közönség, intézményi háttér alakulása, zenei stílusok, irányzatok). Internetes források alapján gyűjtés indult a Magyarországon 1980 és 2010 között tevékenykedő rock és jazz együttesek tevékenységével kapcsolatos információkról (az együttesekről szóló szakirodalmról, megjelent hanglemezeik, hangversenyturnéik, illetve a tagok legfontosabb életrajzi adatairól). Lista készült a Magyarországon 1947 és 1969 között megjelent jazz-lemezekről, valamint létrejött az ebben az időszakban Magyarországon tevékenykedő, hangversenyeket adó jazz-muzsikuskok reprezentatív lajstroma.
- Erdélyi magyar operajátszás. Az ügyelői naplók alapján adatbázist készítettek a kolozsvári Állami Magyar Opera 1969 és 1994 között lezajlott valamennyi előadásáról. Az adatbázist más forrásokból a 2011. évaddal bezárólag kiegészítették. Az 1944-1968 közötti időszak teljes adatbázisát publikált forrásokból gyűjtötték ki.

Kiemelkedő jelentőségűnek mondható az úttörő munka, amellyel a pályázat egyik résztvevője létrehozta az 1945 után szinte előzmények nélkül kivirágzott erdélyi magyar zeneszerzés adatbázisát, mely nélkülözhetetlen alapul szolgál a Kolozsvári Iskola történetének későbbi feldolgozásához. A teljes gyűjtés 34 romániai magyar (illetve két, Bartókhhoz, ill. a magyar zenekultúrához szorosan kötődő román) zeneszerző dokumentumaiból áll. Szerzők szerint rendezve tartalmaz közel 10.000 fényképfelvételt (kottás kéziratok és nyomtatványok, egyéb iratok) és 78 óra hangfelvételt. A keletkezés- és recepciótörténetben való tájékozódást 5 folyóirat vonatkozó anyagának feldolgozása teszi lehetővé: *Igaz szó* (1954–1989), *Művelődés* (1956–1986), *Korunk* (1957–1992), *A Hét* (1970–1990), *Utunk/Helikon* (1951–1991). A 2000 tételből álló digitális cikkgyűjteményhez csatlakozó annotált zenei bibliográfia csatlakozik, cca 1500 tétellel (Bartókiana, erdélyi zeneszerzők működése, egyes művek, erdélyi zeneélet).

Teljesen új megvilágításba helyezi a közelmúlt évtizedek zeneéletének történetét az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárában és más hasonló, korábban politikailag „érzékeny” s ezért alig hozzáférhető levéltárakban elvégzett szisztematikus adatgyűjtés. A kutatások eredményeképpen feldolgozást nyerhettek olyan izgalmas témák, mint az 1956-os

forradalom és az államszocialista restauráció kapcsolata a magyar zenei életben, a zenészek jövedelmi viszonyai az 1950-es években, az 1956 utáni zenész-emigráció, Kodály Zoltán és Kádár János kapcsolata, valamint a magyar népzene-kutatás 1970 körüli története. A tematikából kiköveztethetőleg a kutatói megbízás elsődleges célja volt hozzájárulni a magyar zenekultúra 1956 utáni viszonyainak feltárásához. A magyar zenetörténet megelőző másfél évtizedes periódus zeneszerzésének és zenekultúrájának széles panorámáját vázolja fel a témavezető több mint 1.000.000 karakternyi terjedelmű tanulmány-sorozata, melynek kiadásra való előkészítése folyamatban van.

A levéltári kutatásokkal párhuzamosan megindult, és máris látványos eredményeket hozott a magyar zeneszerzés 1960 táji megújulását követő évtizedek szisztematikus elemzése. A témát feldolgozó kutató eddigi, imponálóan gazdag publikációs produkcióját a pályázati időszakban készült, megjelenés előtt álló tanulmányok sora egészíti ki. A 20. századi zeneszerzéstörténet kutatásának részeként vizsgálódás tárgya lett Kodály hatása Járdányi Pálra, illetve Járdányi Pál konzervativizmusának természete, Kodály Szimfóniája és új zenéhez fűződő viszonya, a magyarországi zenei neoavantgárd megszületésének története, Durkó Zsolt attitűdje az új zene és a hagyomány kérdéseiben, Pierre Boulez magyarországi recepciója, a „Harmincasok” nemzedékének új zenei fordulata, a Kodály Zoltán emlékére keletkezett műcsoport, Kodály antikvitas-recepciója és Színházi nyitányának keletkezési körülményei, Szervánszky Endre ötvenes évek végi zenei forradalma, Kurtág első avantgárd korszaka, illetve az időszak főműve, a Bornemisza Péter mondásai. 20. századi zenetörténetünkről alkotott átfogó képét megfogalmazta a Kárpáti János szerkesztésében megjelent Képes magyar zenetörténet számára írott tanulmányában.

3. Dohnányi kutatás

Külön fejezetet kell szentelnünk a pályázati támogatással végzett Dohnányi-kutatásnak. A kulturális minisztérium 2001-ben az MTA Zenetudományi Intézettel közösen megalapította a Dohnányi Archívumot, hogy intézményes keretet biztosítson a 20. századi magyar zenetörténet e kimagasló, de érdemeihez képest a zenetörténetírás által korábban elhanyagolt mestere életművének feltárásához, tevékenységének adatolásához és művei tematikus jegyzékének elkészítéséhez. Jelen OTKA pályázat benyújtásakor a témavezető egyik alapvető célként jelölte meg, hogy kiegészítő pénzeszközökkel hozzásegítse az Archívumot munkájának folytatásához. Ez annál is inkább szükségesnek mutatkozott, mivel a Dohnányi Archívum eredményes tevékenységét az évtized előrehaladtával egyre súlyosabb mértékben hátráltatta, hogy az állami támogatás az évek során fokozatosan csökkent. Sajnálatos módon a pályázati időszak kezdetét követően a Dohnányi kutatás kormányzati segélyezése nominális összegre fogyott, végül teljesen megszűnt. A Zenetudományi Intézet kénytelen volt az Archívumot mint önálló kutatási egységet felszámolni, egyes munkatársakat más osztályokra áthelyezni, másokat részmunkaidőben foglalkoztatni. Az egyéb pénzügyi források elapadása okozta redukció az érintett kutatók foglalkoztatásában nem kis szerepet játszott abban, hogy a pályázat egyik központi célkitűzését, a mester zeneművei tematikus jegyzékének véglegesítését későbbi időpontra kellett halasztani.

Mindazonáltal a műjegyzék szöveges részének lezárását elsősorban nem a pénzügyi körülmények, hanem a feladat előre nem láthatóan szerteágazó volta és bonyolultsága késleltette. Bartók Béla zeneszerzői oeuvre-jét, a művek keletkezéstörténetét, kéziratok és nyomtatott forrásait, előadások történetét a szerző közreműködésével vagy anélkül évtizedek óta intézményesen kutatják; Kodály Zoltán műveinek forrásai kevés kivétellel a hagyományban találhatóak, ahol minuciózus leírásokban dolgozták fel őket. Műjegyzékeik az évtizedek óta folyó munkálatok dacára mégsem jelentek meg a mai napig. Dohnányi zeneszerzői termésének szisztematikus feldolgozásához csak a legújabb időben kezdtek hozzá; a meglepően nagy hányadban kiadatlan művek kéziratok forrásait Budapest, London és az

Amerikai Egyesült Államok nyilvános könyvtárain kívül családi- és magántulajdonban, kiadói könyvtárakban őrzik; a sok évtizedes zongoraművészi és karmesteri működés az előadás- és recepció-történet feltárását alig belátható nagyvállalkozássá teszi. A műjegyzék kidolgozását vállaló kutatónak nagy körültekintéssel és aprólékos munkával kell az adatbázist létrehozni, melyből a nyomtatott műjegyzék csak válogatást közölhet. Mint más szerzők – így Liszt Ferenc – esetében, az adatok ideálisan számítógépes formában tehetők hozzáférhetővé.

A folyamatos felfedező munka késleltette a műjegyzék tematikus részének, vagyis az egyes művek, műrészletek, tételek incipitjeinek elkészítését. A műjegyzék összeállítója az incipitek tekintetében is maximalista igényekkel dolgozott, amit jelez, hogy a negyvennyolc opusz-számmal ellátott, valamint százhusznál több opusz-szám nélküli műhöz közel 1000 (!) számítógépes kottagrafikával kidolgozott incipit készült. Maguk a művek- illetve tételek kezdetét bemutató kivonatok is jóval terjedelmesebbek, információtartalmukat tekintve pedig jóval gazdagabbak a műjegyzékekben megszokottnál: zenekari- és kamara művek esetében zongorakivonat helyett particellát közölnek, és a tételkezdeteken túl a belső formai határokat is bemutatják. A kottás incipitek elkészítésének bonyolult számítógépes feladatát a sokszoros korrektúra-fordulókkal a pályázati ciklus harmadik évének végére sikerült lezárni. Az incipitek listáját, illetve az egyes művekhez készült kották számát mutató táblázatot a beszámolóhoz mellékeljük, az incipiteket pedig az azonosítást lehetővé tévő címezéssel, az OTKA támogatás tényének feltűntetésével megjelentetjük az MTA Bölcsészettudományi Központ Zenetudományi Intézet honlapján. A műjegyzék ebben a formában történő előzetes közzététele önmagában is gazdag információkkal látja el a nemzetközi zenetudományi és zenei-bibliográfiai közösséget, amely olyan nagy zenei enciklopédiák műlistáiban is, mint a Grove lexikon, a teljes életműnek csak töredékét találja meg, alig azonosítható rövid leírásokban, magától értődően tematikus incipitek nélkül.

A Zenetudományi Intézet az egyéb támogatások csökkenése majd elapadása következtében 2008-ban kényszerűen felfüggesztette az Dohnányi-évkönyv 2002-ben megkezdett sorozatának kiadását. Így a Dohnányi-kutatás elveszítette eredményeinek elsődleges publikációs fórumát. Az intenzív kutató-, feldolgozó-, kiadvány-előkészítő és referenzs tevékenység azonban nem szakadt meg, s ez annak is köszönhető, hogy a szükség-helyzetben az OTKA engedélyével jelen pályázat keretéből foglalkoztattunk tovább olyan régebbi munkatársakat, aki a közreműködők névsorában eredetileg nem szerepeltek. Újonnan alkalmaztuk a Dohnányi-téma kimagaslóan ígéretes fiatal művelőjét, aki 2010-ben nagy feltűnést keltve védte meg PhD fokozatát Dohnányi Ernő amerikai éveit feldolgozó disszertációjával. Kutatásainak eredményeit a pályázati ciklus folyamán tartalmaz publikációk sorában tette közzé. Folytatódott az előkészítő munka a Dohnányi-Évkönyv megjelent számaiban megkezdett forráskiadás-sorozatokban. Nagyterjedelmű kész tanulmány vár publikálásra a zongoraművészi pálya harmadik, 1945–1960 közötti szakaszáról, és kb. 150 oldalnyi szöveg ismerteti Dohnányi művészi tevékenységének sajtórecepciója az 1909–1912-es berlini években. A központi Dohnányi-kutatóhelynek az OTKA támogatásával lehetőségessé tett folyamatos működtetése nélkül nem készülhetett volna el és kerülhetett volna megvédésre egy további PhD disszertáció.

A Zenetudományi Intézet a Dohnányi Archívum névleges megszűnte után is nagy súlyt helyezett rá, hogy a köztudatban megőrizze a rangot, melyet korábban mint a zeneszerző művészi hagyatékának egyetlen magyarországi kutatóhelye megszerzett. Ezt a célt szolgálta az Intézet Zenetörténeti Múzeumában 2010. június 3. és augusztus 31. között Dohnányi Ernő halálának 50. évfordulója alkalmából megtekinthető emékkiallítás, melyet a Dohnányi Archívum egyik, a pályázati ciklusban időszakosan jelen OTKA pályázati keretből foglalkoztatott munkatársa rendezett. A kiállítás reprezentatív katalógusát joggal

minősíthetjük az OTKA által támogatott kutatás egyik figyelemre méltó publikációs termékének. Ugyanezt kijelenthetjük az adott időszakban napvilágot látott legértékesebb Dohnányi-kiadványról, a zeneszerző családi leveleit tartalmazó kötetről. A kiadvány tekintélyes hányadában a Zenetudományi Intézet gyűjteményeiben őrzött dokumentumokat közöl, és a Zenetudományi Intézet finansziális támogatásával, az Országos Széchényi Könyvtár és az Intézet közös kiadásában jelent meg.